

JOAN BARRIL

201 contes corrents

**AMS
TER
DAM**
LLIBRES

Primera edició: octubre de 2009

© d'aquesta edició:
Ara Llibres, SCCL
Corders, 22-28
08911 Badalona
Tel. 93 389 94 70
www.aralibres.cat

GrupCultura03

© Joan Barril, 2009

Il·lustració de coberta: Leonard Beard

Disseny de col·lecció: Júlia Font i Cèl·lula
Fotocomposició: Foteletra, S.A.

Impressió: Printer

ISBN: 978-84-937183-2-9
DIPÒSIT LEGAL: B-38.648-2009

Tots els drets reservats.
Es prohibeix la reproducció total o parcial
d'aquesta obra per qualsevol mitjà
o procediment, i el lloguer o préstec públic
sense l'autorització per escrit dels titulars
del *copyright*.

MANUAL D'INSTRUCCIONS

Ara fa 10.000 anys, al mateix lloc on esteu llegint aquestes planes, potser hi havia una clariana del bosc, o potser una bauma o una cova. Al voltant del foc, que ja s'havia socialitzat, s'hi aplegava la tribu dels laietans, o dels indigetes o dels cossetans o dels púnics —que encara no sabien que serien denominats així. Tota aquesta gent ja disposava d'un ús elemental del llenguatge. No es limitaven a dir que sí o que no, no eren únicament homes i dones que havien après paraules com *mare*, *aigua*, *por* o *junts*. Al voltant de la foguera, els nostres antecessors sabien que la paraula era una eina útil per posar-se d'acord, però que també era un instrument per explicar allò que no es veia i allò que formava part del país de la imaginació. La llengua podia, doncs, estar relacionada amb la bellesa i amb la creació de mons.

Podem imaginar-nos aquesta escena quotidiana de la tribu abans d'anar a jòc. Una escena en què els pagesos explicaven el cicle de les collites o les novetats del ramat. Un encontre en què els guerrers i els exploradors, retornats dels seus viatges, descrivien el que havien vist darrere les muntanyes més blaves de l'horitzó o a l'altra banda dels cabals dels rius. Una trobada en què els més vells explicaven històries menudes als més menuts i, finalment, uns instants per al silenci mentre un dels presents contava un conte. Així ens hem anat fent al llarg dels segles: amb contes imperfectes i amb ciències que aspiraven a la perfecció.

Dir un conte no és el mateix que escriure'l. Un conte és una petita representació sobre el llençol blanc de la ment. El conte exigeix del

lector una complicitat i una receptivitat. La complicitat prové dels escenaris compartits amb el contista. No hi ha en el conte res que el lector o l'escoltador hagi d'aprendre. Tot ha estat vist alguna o altra vegada i l'única novetat és allò que té lloc en aquest petit cosmos que ja coneixem.

La receptivitat de l'oient o del lector de contes és també imprescindible. Podríem dir que hauria de ser semblant a la que es demana al públic davant el prestidigitador. Tothom sap que la màgia no existeix, però l'il·lusionista no podria vendre il·lusions si no fos per la mirada transparent i confiada dels seus espectadors. Així el conte curt com aquests que segueixen. Són quatre minuts de lectura. El contista hi ha posat trampes i descripcions, personatges estranys i fets impossibles, però confia en el fet que cap dels seus lectors o oients intentarà esbrinar-ne el truc. Un conte pot ser una nosa, però també pot ser el gra de sorra del qual tard o d'hora sortirà la perla. Tot depèn, naturalment, d'aquest deixar-se anar en allò que s'explica i, encara més, en allò que podria ser explicat.

Aquests *201 contes corrents* són això: d'una banda, contes, de l'altra, contes comuns. Fins i tot es pot veure que alguns han estat escrits massa de pressa. Són notes d'imaginació que ens ofereix la societat en què vivim. Gràcies a l'exercici d'aquests contes la vida és menys ensopida. N'hi ha prou d'asseure'ns en una plaça pública, deixar-nos anar darrere les persones que hi passen i imaginar-los un desenllaç, una sorpresa, un ensurt o una alegria. El món és un gran teatre on els actors encara no saben que ho són. Confiem, doncs, en la paraula per fer que s'apugi el teló i que el món ens sorprengui.

Aquests contes van ser escrits per ser escoltats. Al llarg de la temporada 2008-2009 la Neus Bonet va tenir l'amabilitat de deixar-me els últims cinc minuts abans de les vuit del matí per dir-los dins *El matí de Catalunya Ràdio*. Moltes vegades aquests contes eren dits en directe, sempre amb l'amenaça dels xiulets que indiquen l'arribada de l'hora en punt. Moltes altres vegades els contes que eren dits eren escrits amb la urgència del moment. Alguns d'aquests contes corrents, doncs, han estat pensats a cuita-corrents. I ha estat en la revisió de tot plegat quan han mostrat les seves mancances, però també els seus encerts. Escriure s'assembla molt a la feina de l'equilibrista, aquest ofi-

ci en què és molt millor mirar cap endavant perquè l'evidència de l'abisme ens podria fer caure. Només una segona lectura i una revisió de l'escriptura m'han fet entendre una vegada més la màgia de la paraula escrita, els errors que n'ergeixen i, a vegades, els encerts d'algunes petites trames enteses com a tast d'històries que són cridades a créixer. En aquest recull també apareixen tres o quatre contes que van ser publicats en el seu dia al diari *El Periódico* i algunes peces dites al programa d'estiu que el meu amic Pere Mas ha anat mantenint durant quatre anys a Catalunya Ràdio.

Una obra menuda com aquesta, un cop rellegida, dona força sorpreses. En primer lloc, la tendència de l'autor a entendre que tots els contes del món podrien aplegar-se en unes temàtiques semblants. Així ho van entendre ara fa un segle alguns dels teòrics del constructivisme rus. Vladimir Propp, entre d'altres. Hi ha contes en què una petita anècdota es va fent gran i acaba portant a conseqüències transcendents. Hi ha contes que més aviat semblen paràboles. Hi ha trames incompletes que han de ser ampliades pel lector. Hi ha, naturalment, llavors de narracions que en altres mans més destres podrien esdevenir el canemàs d'una novel·la. Hi ha bastants històries d'amor i de desamor. Escenaris que, en ells mateixos, són ja un personatge. Hi ha contes del temps de la crisi i contes que no acaben bé. No hi ha dracs, però hi ha princeses. No hi ha follets, però hi ha bona gent. De la lectura d'aquests contes s'espera que el lector, en haver-los llegit, se senti una mica millor de com se sentia quan s'hi va posar. Hi ha una literatura de trames profundes que exigeix relectures, però també hi ha una literatura que ens porta a creure que tot és possible.

Potser l'aliat més fèrtil d'aquests contes ha estat la mateixa realitat. Sovint, les notícies són una salmòdia que ens ensopeix, però a vegades, enmig dels informatius i les planes dels diaris apareixen notícies increïbles que produeixen en l'escriptor la humana sensació d'enveja per no haver gosat imaginar allò que tard o d'hora ha acabat passant. Aquests *201 contes corrents* són plens de pistes en què es veuen partits de futbol, Diades de Sant Jordi, Nadals amargants i inauguracions solemnes. I també petits fragments de les noses i les felicitats de l'autor, que no són gran cosa, però que donen testimoni d'un tranquil pas per la vida.

L'experiència ens conforta, però és la imaginació la que ens salva.
Els contes sempre són històries incompletes, i és al lector a qui
correspon de posar-hi el final oportú.

Olot, setembre de 2009

GRANS CANVIS EN UN MINUT

EN JOAN Estable va sortir de la dutxa i es va posar un barnús de color clar. Feia un matí de dissabte magnífic i estava content. Els negocis, malgrat la crisi, semblaven anar tan bé com sempre i fins i tot una mica millor. Va acostar-se a la cuina i va fer-se una truiteta un pèl crua. Estava encantat amb la seva brillant i magnífica solteria. Res de controls, de demanar excuses de «en què penses?». La vida era exclusivament seva i tenia tot un moment al seu abast. Damunt la truita va semblar-hi un parell de cullerades de caviar i va obrir una ampolla de xampany del bo. Va asseure's a la taula del menjador i començava a llegir el diari quan va sentir la clau que furgava la porta de l'entrada.

Un pèl espantat, en Joan Estable va aixecar-se. Ell vivia en aquella casa sol i ningú més no en tenia la clau. Perquè en Joan Estable, per no tenir, no tenia ni tan sols una assistenta que li endrecés la casa. En Joan era net i polít, i li agradaven les feines domèstiques. El relaxaven. Planxar, per exemple, era una activitat que acostumava a fer les nits dels dijous mentre escoltava el piano de Satie. Per això li va estranyar aquell soroll de clau que intentava que s'obris la porta. No va tenir temps ni tan sols de pensar en lladres, perquè la porta es va obrir i va entrar amb passes ràpides i decidides una dona relativament jove i força atractiva que va dir:

—Hola, bon dia, dormilega. Ha trucat algú per mi mentre era fora? He passat per la plaça i he vist uns llenguados la mar de macos. Avui, per dinar, llenguados. Té, agafa aquesta planta i deixa-la al cos-

tat del gessamí que ja comença a florir. Ah, té, aquesta carta és per tu. Algú l'havia deixat damunt la bústia.

En Joan Estable encara no havia pogut reaccionar. Aquella dona era ara a la cuina, havia obert la nevera i anava posant tot el que havia comprat als prestatges exactes. L'ordre no es veia gens alterat per la intrusa. Joan Estable va gosar dir:

—Però, qui ets tu? Què hi fas aquí?

En Joan Estable no ho devia dir amb gaire convicció, perquè la desconeguda se me li va acostar i me li va fer un petó tangent mentre li donava un diari econòmic i li donava una plantofadeta carinyosa al cul.

—Au, té, que el *Financial Times* té bones notícies per tu.

La noia se n'anava cap a la seva habitació i havia començat a fer el llit. De lluny li deia:

—Que no ho veus? Avui surts al diari. La foto està força bé: director general de Tecnonews. Això a la teva edat és un gran triomf.

En Joan Estable anava perdent l'estabilitat. La truita s'estava refredant per moments. Va asseure's per llegir la plana que la noia li havia anunciat. Era allà, realment. Ja ni se'n recordava, de l'entrevista que li havien fet feia un parell de mesos. O sigui, que l'havien nomenat director general de Tecnonews. Va agafar la carta que estava damunt la bústia. Era de Tecnonews. El president del consell d'administració li donava la benvinguda a l'empresa. Encara no feia ni cinc minuts que aquella dona havia entrat a la seva vida quan va veure que se n'anava. Duia un vestit diferent de quan havia arribat, i unes sabatilles esportives.

—Me n'haig d'anar, carinyo. Recorda que avui anem a dinar a casa els meus pares. A les dues, eh? Que al papà no li agrada esperar. Esclar que amb aquesta notícia ho entendre.

En Joan Estable, endut per la tempesta d'aquella dona insòlita, la va acompanyar a la porta i només va gosar dir que sí.

Per l'escala, quan ella baixava, encara va dir-li:

—Quan el nen es desperti ja saps que li has de donar les farinetes i el vesteixes amb aquella camisa del Mickey Mouse que li agrada tant.

Anava a dir-li que de quin nen li estava parlant, però va sentir a

l'interior del pis el plor inconfusible d'un nadó que caminava amb les cames eixarrancades i els bolquers cagats. Va descobrir un estrany impuls de l'espècie. En Joan va agafar el nen en braços, li va treure els bolquers i li va semblar que les caquetes feien olor de pa acabat de sortir del forn.

Sense saber què deia i en veu baixa, va posar-li crema, va cordar-li els bolquers nous i va mormolar:

—No ploris, fill meu.

A fora feia un magnífic matí de dissabte, aquest dia de la setmana en què tot és possible i el destí encara no sap parlar.

A BODES EM CONVIDES

EL MEU amic és pastisser. El vaig a veure al seu obrador i em dona trufes i altres l·laminadures. Prenem un cafè en unes taules que ha fet instal·lar per degustació. Em crida l'atenció un rètol que ha penjat a la paret: «Preguem als nostres clients que tinguin cura de les seves bosses». Dic al meu amic que els pispes no es mouen per establiments tan dolços. Aquí el cabell és d'àngel, els borratxos són respectables, els ossos són de sant, els pets, de monja, i la selva negra no amaga cap perill. El meu amic sospira profundament i em diu:

—No t'ho creuràs, Joan, però estem envoltats de xoriços. Escolta.

El meu amic, mestre pastisser, de tant en tant va de noccs. No hi ha boda sense un pastís monumental. I allà hi ha el pastisser, com un notari de l'enllaç, per oferir als que s'acaben de casar un ganivet i l'oportunitat de compartir la felicitat amb la textura de la nata, l'amargor del sucre cremat i l'emoció transatlàntica de la xocolata. En una d'aquestes bodes es trobava el meu amic.

El pare de la núvia, pagador de la festassa i del banquet tal com mana la tradició, havia previst l'actuació d'alguns comedians que haviem d'animar les taules, un mag de cartes de prop, un rapsoda de versos picants i tres instrumentistes de música tranquil·la. Les bodes són tràmits i són compromisos, són despesa i són il·lusió. I el pare de la núvia va decidir animar allò que semblava una boda desanimada i es va endur a la festa un bon feix de bitllets per pagar els animadors. Un dia és un dia i calia fer realitat la ficció que no hi ha res més bonic que casar-se.

Mil brindis. Visca els nuvis. Puros fora de la llei. Ballaruca i gresca. Cosins que es reconeixen després de l'última boda familiar en què van coincidir i moltes senyoretetes disposades a entomar el ram de la núvia, que diuen que porta sort. S'acaba la primera meitat de la festa i els artistes demanen el seu sou. El pare de la núvia se'ls endú a un racó i fica la mà a la butxaca de l'infern on, en un sobre tancat, hi havia d'haver els bitllets. El feix de diners no apareixia. Busca i rebusca i aquella petita fortuna no apareix. Està enfonsat, però no ho diu a ningú. S'excusa davant els artistes i me'ls fa un taló a cadascú mentre encara es fa creus que l'hagin robat durant la boda de la seva filla. Qui deu haver estat el lladre? I si han estat els mateixos actors que ell ha contractat? Algun cambrer ocasional? Aquell pelut amb rastes que ningú no sabia si venia de part del nuvi o de la núvia?

Lluna de mel. El pare de la núvia, amb el temps, oblida el robatori d'aquell sobre. Al capdavant, l'important és la felicitat de la seva filla. De tant en tant truquen: són a Cancún, ara a l'Havana. La nena està casada i ben casada. El pare de la núvia no es pensa fer mala sang per uns calés robats. Arriben els joves esposos i prenen possessió de la que serà la seva llar conjugal. Inviten sogres i consogres per mostrar els vídeos del viatge. Palmeres, somriures, esmorzars damunt del llit. El millor de les bodes es pot veure els primers dies. Tot seguit arriba el moment de reviure la festa i el banquet. Sogres, consogres i nuvis es col·loquen davant de la pantalla de la tele per riure i riure's de tot plegat.

—Fixa't quin vestit duia la tieta Carme.

—Guaita: ara li tallem la corbata a l'Andreu.

La vida és com un jardí d'infància. Tots riuen menys el pare de la núvia. Només ell sap que algú li va robar uns diners en aquella festa. Mi-te'l, el robat, ballant amb la seva filla en mànigues de camisa. Molt al fons, a la taula presidencial, ha quedat la seva americana penjada a la cadira, sola i vulnerable. Només el pare de la núvia es fixa en aquella peça solitària. De sobte, en tercer pla, una mà s'introdueix a la butxaca de l'infern i en treu el sobre carregat de diners. El pare de la núvia crida:

—Pareu, pareu! Ajusteu la imatge. Amplieu aquesta escena!

I allà, entre la boira de la pantalla, apareix, inequívoc, el pare del nuvi ficant-se el sobre a la butxaca.

La víctima ho va veure clar. Havia estat el seu propi consogre el qui l'havia robat. El denuncia davant tothom.

—Tu no li dius lladre al meu pare!

No ho diu ell: ho diu el vídeo.

—Anem'ns-en d'aquesta casa.

Se'n van. El pare de la núvia ja sap amb quina família s'haurà de jugar els quartos. El meu amic pastisser insisteix:

—Joan, els xoriços es troben on menys te'ls imagines.

Al cap d'un mes, la jove parella es divorciava.